

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

5. Qualis debeat esse intentio virtualis ad valorem Sacramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

vnde difficilius est, quod in iis sacramentis minister non habeat debitam intentionem; quia cum vtatur illis verbis, & per consequens velit loqui, & significare per illa verba id, quod ipsa verba in rigore sermonis significant; verba autem illa in rigore sermonis significant idem, quod Ecclesia intendit, consequens est, vt minister proferens illa verba, nisi aliquid illis addat, velit significare idem, quod Ecclesia intendit. Nam qui dicit, v. g. *Ego te absoluo*, &c. eo ipso vult significare, quod illa verba significant, scilicet, condonationem peccatorum à se præstitam, & per consequens habet intentionem iuxta id, quod Ecclesia intendit. Dixit autem S. Thomas idem formam in sacramentis necessitatis esse tam expressiuam actus ministri, vt scilicet esset minus periculum defectus intentionis requisitæ. Nam in aliis sacramentis verba non ita significant actum ministri, v. g. in Eucharistia verba illa: *Hoc est corpus meum*, videntur significare speculatiue, non verò operationem Sacerdotis, qua conuerit panem in corpus Christi. Item in Matrimonio verba illa: *Accipio te in meam*, non videntur ex se exprimere effectum sacramentalem; ideòque minus difficile videretur, quod minister vtens verbis illis, non haberet intentionem debitam, quam in aliis verbis, quæ ex se exprimunt actum ipsius ministri. Cæterum hoc discrimen inter Sacramenta necessitatis, & alia omisit idem S. Thomas in præfati dicto art. 8. & merito; quia siue verba formæ exprimant actum ministri, siue non exprimant, semper militat ratio vniuersalis supra explicata, quam melius explicuit hoc art. 8. quod scilicet vult operari vt minister, & per consequens iam vult implicite operari iuxta intentionem Ecclesiæ, quæ intentio implicite voluta sufficit ad perfectionem sacramenti, etiam absque omni alia intentione speciali, dummodo non excludatur intentio, qua velit operari vt minister; quæ intentio non excluditur à S. Thoma, sed includitur eo ipso, quod velit cum operari vt minister Ecclesiæ, quod fieri non potest, nisi velit saltem agere vt minister; & hæc sufficiant pro explanatione S. Thomæ.

SECTIO V.

Qualis debeat esse intentio virtualis ad valorem Sacramenti.

72. **D**iximus, necessariam esse intentionem; nunc querimus, qualis, vel quanta debeat esse ea intentio. Supponimus, intentionem aliam dici actua-
Intentio
actualis.
Habitualis.
73.
Virtualis.
lem, aliam habitua-
lem, aliam virtua-
lem, aliam indi-
rectam, seu interpreta-
tiam. Intentio actualis est,
qua ego actu intendo baptizare, quando profero
verba, & effundo aquam; & de hac non est dubium,
quin sufficiat ad valorem sacramenti. Intentio ha-
bitualis est intentio merè præterita non retractata;
vt cum heri volui, quod sacrum hodiernum appli-
cetur, & prodesset Petro defuncto, hodie im-
memor illius applicationis facio sacrum: dicunt plu-
res, prodesse illi defuncto ex vi intentionis habitua-
lis, hoc est, voluntatis præteritæ non retractatæ,
quæ ideo dicitur habitualiter permanere. Vbi nota
S. Thomam in alio sensu vlturpare nomen hoc, in-
tentionis habitualis, illo art. 8. ad 1. scilicet pro inten-
tione illa, quam nos virtualem appellamus; quia ni-
mirum intentio habitualis videtur esse quid commune
ad virtualem, & non virtualem: sed Theologi com-
muniter reliquerunt iam illud nomen ad significan-
dam speciem minus perfectam, scilicet intentionem
habitua-lem non virtualem. Alia ergo est intentio
P. Ioan. de Lugo de Sacramentis.

virtualis, quæ non solum est præterita non re-
tractata, sed manens in virtute, & influens in opus,
quod nunc fit: vt cum operarius manet exit domo
ad laborandum pro mercede, qua alere possit fami-
liam; postea dum actu laborat, non semper actu re-
cordatur familiæ alendæ, sed tamen intentio illa
virtute manet, & influit, ac mouet ad operandum;
vnde si sciret, non esse amplius alendam familiam,
desisteret ab opere: illa itaque dicitur intentio vir-
tualis; quid autem sit illud, ratione cuius dicitur
virtute manere, & an sit re vera aliquid physicè
præfens, postea explicabimus. Intentio indirecta,
vel interpretatiua dicitur, quando aliquis vult cau-
sam, ex qua præuidet sequi talem effectum, vt si ve-
lit se inebriare præuidens pollutionem, vel homi-
cidium sequuturum, tunc dicitur indirectè, & inter-
pretatiuè velle effectum, quem præuidet ex tali
causa volita sequuturum.

His suppositis, certum est apud omnes, sufficere
ad valorem sacramenti intentionem virtualem su-
pra explicatam: alioquin de omnium sacramento-
rum valore posset dubitari; nam communis modus
agendi in hominibus hic est, & hoc modo validi
sunt contractus omnes, testamenta, donationes, &
actus omnes humani. Hic etiam modus sufficit ad
orationem vocalem, quæ sit vera oratio; sicut & ad
loquendum cum aliis hominibus; nam si ego ex
scripto alloquar Principem, sufficit intentio, qua
scripturam legendam suscipio, & incipio legere ad
hoc, vt dicar verè loqui cum Principe. De hac ergo
intentione non est dubium, quod valeat.

Dubium ergo primum est, quid sit reuera hæc in-
tentio virtualis, & quid addat supra meram habi-
tua-lem; nam vtrique videtur esse voluntas præteri-
ta; & in vtroque casu non recordor actu volunta-
tis præteritæ, cum operor. P. Suarez in præfati dis-
put. 13. sect. 3. post 2. conclus. concludit, hanc inten-
tionem virtualem esse, quod potentia externæ ap-
plicatæ fuerint prius ad operandum à voluntate,
quæ quidem non pendent in cōtinuatione ab actua-
li intentione, sed postquam minister per debitam
intentionem applicuit suas potentias exteriores ad
actionem sacramentalem, quamvis interrumpatur
intentio interna, potentia ipsæ manent applicatæ,
& continuant motus suos; & quamdiu motio illa
durat ex vi prioris applicationis, dicitur virtualiter
manare à priori intentione. Hæc Suarez; à quo pa-
rum differt Valsquez in præfati disput. 138. cap. 6.
num. 78. explicans voluntatem virtualem per hoc,
quod intentio præterita sit causa remota huius
actionis, quæ modò fit, quatenus fuit causa proxima
alicuius, cum quo sacramenti administratio con-
nexa est. Non tamen explicat, quæ connexio sit illa
inter primam actionem, v. g. quam intentio proxi-
mè causauit, & inter actiones subsequentes. Nam
aperire librum, v. g. secundum se non videtur habere
connexionem sufficientem ad inferendam actio-
nem legendi duo folia, cum possem vel minus, vel
nihil legere; & sic de aliis.

P. Coninch in præfati quest. 64. art. 8. dub. 2. ad-
dit aliquid præfens actu saltem in imaginatione re-
lictum ex intentione præterita, quæ dicitur virtua-
liter manere ratione impressionis in imaginatione
relictæ ex primo proposito, quo quis humano mo-
do ad agendum se applicuit, qua excitatur potentia
motiua, vt actus initio propositos (qui primum
actum immediatè sequuntur, aut cum eo saltem
mediatè connexi sunt) perficiat, homine interim
alia omnia cogitante, donec actu aliquo contra-
rio interturbetur, v. g. Incipit quis sacrum inten-
dens celebrare, & postea totum sacrum omnino
distractus

Indirecta, vel
interpretatiua.

74.
Certum est
ad valorem
sufficere vir-
tualem.

75.
Dubium est
quid sit hæc
intentio, &
quid dicat su-
pra habitua-
lem,
Suarez.
Sententia Su-
arez vult esse
applicatio-
nem poten-
tiarum exte-
riorum.

Valsquez.
Ab eo parum
differt Vals-
quez.

76.
Coninch.
P. Coninch
vult aliquid
actu in ima-
ginatione re-
lictum ex in-
tentione præ-
terita.

distractus ordine suo perficit: in qua serie omnes actiones à prima illa intentione verè secundum modum agendi humanum procedunt ratione imaginationis, quam prima illa voluntas applicauit, & quæ ratione habitus acquisiti dirigit externos actus, etiam cum distracti id vix, vel etiam nullo modo aduertimus. Hæc Coninch vbi supra.

77. In his omnibus explicandi modis difficultates sunt, vt consideranti patebit. Nam inprimis applicatio illa merè præterita, quæ minister voluit legere illa duo folia, vel proferre tales orationes, si nihil prorsus postea physicum remanet, non videtur sufficere, vt nunc os aperiatur, & lingua proferat talem vocem potius quam aliam: lingua enim non percipit imperium voluntatis, cum ipsa non sit cognoscitiua; nec, etiam si percipisset, recordatur amplius illius imperij, cum nullam habeat memoriam: quid ergo est, quod nunc determinet magis linguam ad hunc motum, quam ad alium? Dices, determinari ab actione, seu voce immediata; post illam enim solita est proferri hæc subsequens, & ideo voluntas applicans linguam ad primam operationem, est causa aliarum sequentium, quæ ex illa sequuntur. Sed

Noque videtur res posse explicari nisi interueniat aliquis actus internus.

78. Rursus, si forma sacramenti cantanda sit, licet minister habeat ab initio intentionem, & applicet potentiam & linguam ad cantandum, negari non potest, quod semper debeat esse aliquis actus interior dirigens linguam, nam cantus fit ex arte; atque ideo si tolleretur à ministro ars musicæ, quam habet, non posset progredi in cantu figurato & artificioso; ergo ars concurrat ad singulas voces actu proferendas. Ars autem est habitus acquisitus, vt constat, qui non potest dirigere vocem, nisi mediis actibus elicitis; ergo semper influit medio aliquo actu, quo dictat, tali, vel tali modo esse inflectendam, vel extollendam vocem hinc & nunc: qui actus licet non percipiatur, eo quod habitus intensus facit, quod cum tenuissima, & imperceptibili attentione fiat, verè tamen existit præsens. Similiter ergo, licet verba non cantentur, sed legantur, fatendum est, actum aliquem adesse semper ad dirigendam linguam; nam sicut est ars cantandi, est ars legendi, quæ ars, si à ministro tolleretur, in media lectione subsisteret: influebat ergo non sola intentio præterita, sed etiam ars præsens, medio aliquo actu elicito interno; alioquin habitus ille nihil conduceret ad dirigendam linguam; nunquam ergo est homo ita distractus ad alia, vt non habeat actum aliquem internum præsentem circa id, quod legit, licet propter distractionem non percipiatur.

79. Quod verò addebat Coninch illam operationem externam continuari propter imaginationem, quæ ratione habitus acquisiti dirigit externos actus, videtur adhuc difficile. Primo, quia ad legendum,

vt videmus, debet concurrere actus ars legendi; hæc autem non est habitus imaginatiua, sed intellectus, qui solus potest percipere significationem characterum, & institutionem hominum, qua significant; sicut solus intellectus percipit etiam vim, quam habent signa musica ad significandum elationem, vel depressionem vocis. Secundò, ille habitus, quicumque sit, debet dirigere mediis actibus elicitis, vt vidimus; ergo sicut admittuntur ij actus præsentem in homine ad alia omnino distracto; sic possent admitti actus intellectus, & voluntatis, non obstante distractione; nam experientia contraria tam est contra actus præsentem intellectus & voluntatis, quam contra actus præsentem intellectus & voluntatis.

Ego in primis existimo, non solum ad inchoandam, sed etiam ad prosequendam, & continuandam actionem sacramentalem requiri semper in ministro aliquem actum præsentem, saltem in imaginatiua, & appetitu. Quod mihi probant rationes supra adductæ ex indifferentia potentie externæ; quæ abique aliquo determinatiua præsentem non possent se magis determinare ad hunc motum, quam ad illum: nec potest assignari aliquod aliud determinatiuum præsens, nisi actus cognoscendi, & appetendi, quibus dirigatur potentia externa. Nec obstat experientia, quam Suarez affert pro se, quod quando homo ambulat ex vi prioris applicationis, omnino postea distractus, & nihil prorsus de ambulatione cogitans, prosequitur adhuc suam ambulationem. Hoc, inquam, non obstat; quia etiam distractus, vel ira correptus, vehementius ambulat, & aliquando sistit, aliquando celerius agitur, manus mouet, & ipsarum gestibus res, quas dicit, exprimit; cum tamen initio solum se ad ambulandum, vel loquendum applicuisse videatur, non ad illum motum, vel gestum diuersitatem, quam negare non possumus prouenire etiam ab aliquo actu interno imperante, sicut & suspiria ex subito dolore non oriuntur, nisi medio actu imperante tales voces, licet ij actus propter eorum tenuitatem non percipiuntur. A posteriori autem constat ea dependentia motuum ab actu interno præsentem; quia si homo inter ambulandum dormiat, ita vt ab omni operatione interna cesset, statim cessat motus ambulationis; quia nimirum potentia externa non potest determinari sufficienter à sola applicatione præterita.

Dices, imò aliquando in eodem situ dormire solemus, in quo nos antea liberè constituimus: vnde aliqui sedendo, alij stando, alij flexis genibus dormiunt; ergo retinetur ille situs à membris ex sola applicatione præterita, quem tamen situm non possent membra ex se ipsis acquirere absque imperio appetitus. Respondeo, somnum non semper excludere omnem operationem internam; experiuntur enim eiusmodi dormitantes, se adhuc audire, vel subaudire, quæ ab aliis dicuntur: vnde facilius adhuc potest perseuerare tenuis ille actus internus, quo membra determinantur ad retinendum talem situm. Aliquando verò somnus profundus est, & tunc membra labuntur, & deperdunt situm illum violentum: ideo enim ille lapidem manu tenebat, dum dormiret, ne scilicet grauiori somno opprimeretur, sed leuiter solum dormitaret, alioquin lapidis casu excitandus. Retinet tamen homo aliquando situm, quem liberè sibi imperauit, etià absque vlla actuali intentione, quando nimirum talis est ille situs, qui ad sui conseruationem non indigeat influxu potentie loco motiua, qualem etiam situm retineret, si non solum dormiret, sed moreretur; propterea facti aliqui sedentes mortui reperiuntur.

Dices iterum; contingit, aliquem propter merum habitum

habitu legere, vel recitare aliquid contra voluntatem: volebat enim, v.g. legere Psalmum absque Gloria Patri; & quia assuefactus est ad dicendum utrumque simul, nunc etiam illud dicit; qui motus non oritur ab actu presenti, cum potius habeat voluntatem contrariam. Respondeo retorquendo argumentum; tunc enim neque habuit ab initio applicationem ad utrumque dicendum; ergo dicit illud non solum absque actu presenti, sed etiam absque applicatione praterita. Omnes ergo debemus dicere, in illo casu non recitari illam partem absque illo actu; sed dicimus propter habitum dari actum presentem, quo propter verba immediate ante dicta volumus dicere illa alia, quia semper ita facere solemus, & cognoscimus confusè illud idem motum, quasi nunc esset, & propter illud volumus recitare eadem verba.

83. Maior est difficultas, an hi actus cognoscendi, & amandi requirant etiam ad continuandam actionem sacramentalem debeant esse actus intellectus, & voluntatis; an verò sufficiat actus imaginatiua, & appetitus sensitui: dici enim posset, licet in inceptio requiratur debita intentio voluntatis; hanc tamen manere virtualiter, dum postea imaginatiua, & appetitus applicati à voluntate precedenti prosequuntur dirigendo potentias externas ad faciendum totum illud opus, cuius species connexa habet imaginatiua. Nam videmus psittacum recitare suo ordine multa verba, vnum post aliud, propter species, quas habet connexas, eorum verborum; ergo poterit etiam voluntas applicare imaginatiua ad cogitandum de illis verbis, quæ sunt in memoria, & appetitum ad imperandum potentia externæ, seu linguæ eorum prolationem suo ordine; nam hoc non videtur excedere facultatem imaginatiuæ & appetitus, vt apparet in psittaco; nec etiam videtur excedere dominium voluntatis supra illas potentias, quod eas applicet ad totum hoc faciendum. Quare huic parti videtur adhærere P. Conine loco supra citato, dum eam intentionem virtutem declarat per virtutem impressam in imaginatiua ad dirigendam potentiam externam.

84. Mihi tamen dubium est, quod huiusmodi operationes sacramentales mandentur executioni per solam directionem, & imperium imaginatiuæ, & appetitus materialis. Nam in primis dubium est, an possit in homine fieri motus progressiuus, vel aliæ similes operationes ex solo imperio appetitus absque imperio voluntatis consentientis saltem secundum portionem inferiorem; quod quidem negat S. Thom. 1. p. q. 81. art. 3. eo quod in omnibus potentiis motu ordinatis secundum mouens non mouet, nisi virtute primi mouentis. Deinde aliquæ sunt operationes, ad quas non videtur sufficere directio solius imaginatiuæ, pro vt supra dicebamus de cantu, qui fit ex arte, quæ quidem videtur esse habitus intellectualis, cum requirat notitiam musicorum characterum, & soni significati per illos: sic etiam dicebamus de actione legendi, ad quam non videtur sufficere imaginatiua: debet ergo, quamdiu legitur tota Missa, concurrere habitus intellectualis, & ars legendi mediis actibus, quibus dirigat linguam ad proferenda talia, vel talia verba. De omnibus verò actionibus sacramentalibus, quæ non sunt cantare, aut legere, sed recitare memoriter, effundere aquam, &c. addi potest ratio vniuersalis, quia licet appetitus absque voluntate possit imperare aliquem motum localem potentia externæ, id tamen non potest facere, nisi illud proponatur sibi, vt bonum sibi proportionatum. Sic poterit fortasse imperare manui fugam ab igne pro-

pter dolorem vitandum; sic psittacus imperat si bi recitationem seu prolationem vocum, expertus dari sibi cibum, quando profert illas voces. At verò voluntas applicans appetitum ad imperanda talia verba sacramentalia, non potest proponere finem sacramenti, quem ipsa voluntas intendit, nec applicare imaginatiua, vt proponat in actione sacramentali rationem boni, quæ moueat appetitum ad illud imperium: quam enim rationem boni apprehendit imaginatiua in prolatione verborum sacramentalium: non honestum, cuius capax non est illa potentia materialis, non vtile, cum non referat vnum ad aliud; non delectabile, cum nulla ibi sit delectatio; nec, si esset, proueniret hoc ex applicatione voluntatis, quæ non refert illa verba ad talem finem.

Denique, licet imaginatiua ex consensu cum intellectu cognoscat aliquod obiectum materiale correspondens illi, quod intellectus cognoscit, & quod imaginatiua non potest cognoscere; illud tamen obiectum non videtur verum bonum sacramenti, v.g. nec videtur ab imaginatiua representari, nisi propter meram necessitatem comitandi intellectum, ne hic absque illa operetur; unde quando intellectus cessat à suo actu, non apparet quorsum imaginatiua perseueret cognoscendo illud obiectum materiale simile, seu correspondens obiecto spirituali, vel superiori, quod intellectui obicitur. Experientia item tam videtur probare, si quidquam probat, nullum prorsus perseuerare actum in imaginatiua & appetitu sensitivo, quando sacramentalis actio continuatur, quam non perseuerare actum intellectus, & voluntatis; neque enim magis exprimunt actum imaginatiuæ, aut appetitus, quam intellectus, & voluntatis, quando cum maxima distractione prosequimur; ergo si contra experientiam confitemur, dari tunc aliquem actum imaginatiuæ, & appetitus, quem propter tenuitatem non experimur, idem possumus concedere de actu intellectus & voluntatis.

85. Caterum, si aliquis contendat, continuari actionem sacramentalem cum solis actibus imaginatiuæ, & appetitus materialis, non est quod in hoc immoremur: hoc enim sufficit ad declarandum, quomodo intentio, & voluntas praterita maneat virtualiter, & influat in actionem presentem; nam vel manet in aliquo actu voluntatis presenti tenuissimo, & confuso, quo volumus recitare vel operari; & hic actus, cum non possit tendere ad illud obiectum, nisi sub ratione boni; necesse est, vt saltem in confuso velit hanc operationem presentem vt bonam, & vtilem ad illum finem prius volitum, qui nunc etiam confusissime proponitur: sicut operarius laborans in vinea per totum diem propter mercedem ad alendam familiam, semper habet præ oculis illum finem quem initio sibi præfixit, licet propter confusionem, & tenuitatem actuum non aduertat, semper tamen vult illum laborem propter vtilitatem ad illum finem confusè propositum, cum non inueniat in eo obiecto aliam rationem boni propter se appetibilis. Si verò dicatur non perseuerare vllum actum voluntatis presentem, quando actio sacramentalis continuatur, sed solum actum imaginatiuæ & appetitus materialis; in ipsis actibus manet virtualiter voluntas prior: tum quia per illam applicatæ fuerunt potentia materiales ad representandum, & imperandum illud opus: tum etiam, quia licet appetitus materialis non feratur in eundem omnino finem, & in eandem rationem boni, quam intendit voluntas in actione sacramentali, ferri tamen debet in aliquod bonum

L 4 sibi

De intentione habituali, & de voluntate indirecta; an sufficiant ad valorem Sacramenti.

DE intentione merè habituali, an sufficiat in sacramentorum administratione? Negant omnes. Ratio esse videtur, quia illa non sufficit, ut actio illa dicatur fieri ex tali fine: cum ergo minister debeat operari, ut minister Christi, seu nomine Christi, necessaria est talis intentio, quæ possit denominare actionem factam esse à ministro nomine Christi. Ad hoc autem oportet, quod intentio influat in opus: alioquin sicut non potest denominare illam actionem bonam, & malam, ita nec poterit denominare factam nomine huius vel illius.

Quæ intentio sufficiat ad applicandum fructum sacrificij.

Obiici solet, quia ad applicandum sacrificium sufficit intentio habitualis; si ego enim hodie applico sacra à me faciendæ per totum annum pro anima Petri, licet hæc voluntas non sit causa, quod ego postea faciam sacrum, dum tamen non reuocatur, efficax est, & tribuit Petro fructum illorum sacrificiorum; ergo similis voluntas habitualis, dum non reuocatur, sufficit ad valorem sacramenti, licet non sit causa ponendi postea talem actionem.

P. Valquez in præfati disp. 38. cap. 6. num. 74. negat antecedens; quia applicare sacrificium alicui, est offerre pro illo sacrificium; non dicitur autem quis offerre sacrificium per voluntatem, quæ nullo modo est causa offerendi sacrificij, nam sacrificium est opus humanum, atque ita ex voluntate minister pendet, & per illam offertur; non ergo poterit offerri per voluntatem, à qua non pendet; sicut ergo non offertur sacrificium, nisi per voluntatem, à qua pendet, & procedit oblatio: sic nec offertur pro aliquo nisi per similem voluntatem, à qua procedat oblatio: offerre enim pro aliquo includit hoc, quod est offerre. Huic sententiæ videntur accedere, qui docent, Sacerdotem in Memento debere applicare fructum sacrificij iis, pro quibus offert. Pro qua afferuntur Berarducci in sum coron. p. 4. c. 5. num. 9. Beia p. 1. cas. 23. & Fraxinellus de obligat. Sacerdot. sect. 4. concl. 4. §. 7. n. 1.

Alij tamen communiter concedunt antecedens. Suarez in præfati disp. 13. sect. 3. concl. 2. Bonacina de sacrament. disp. 1. q. 3. punct. 2. §. 3. num. 11. Molfesius in summa tom. 1. tract. 3. c. 4. n. 13. quos sequitur Antonin. Diana tom. 1. resol. moral. tract. de celebratione Missarum, resol. 47. & alij recentiores: quod mihi etiam magis probatur, quia videtur esse magis iuxta sensum, & praxim omnium, qui putant, se satis validè applicare fructum sacrificij, si præcedenti die applicant, licet postea non recordentur, dum tamen illam voluntatem non retractent. Nam sicut possunt aliqua ex nunc donari sub conditione, si crastina die venerint in meam potestatem; qua conditione cras posita, voluntas præterita transit in absolutum, & habet effectum: sic dicendum videtur de fructu sacrificij, cuius Sacerdos est quasi dominus, vel dispensator ex Christi commissione: poterit ergo donare, vel dispensare illum fructum sub conditione, si ponatur sacrificium, quæ voluntas habebit effectum posita conditione, cum sit legitimi dispensatoris, & non retractata.

Ad fundamentum vero P. Valquez responderi potest, explicandam & distinguendam esse propositionem

88.

Inferitur primò ex dictis aliqua intervenire in administratione sacramentorum ad quæ non semper requiratur hæc intentio virtutis.

sibi propositum in illa actione, correspondens aliquo modo illi alteri bonitati superiori, quam concipit intellectus, siue hoc bonum sit delectatio aliqua, vel commodum, quod apprehenditur in genere, vel quæ oriatur ex consensu cum potentia superiori, vel quidquid illud sit: id tamen sufficit, ut homo dicatur continuare actionem illam ex intentione, & voluntate præterita, quæ ideo dicitur virtualiter manere, quia adest præsens aliqua virtus ab ea relicta, scilicet, vel actus voluntatis confusus, vel certè actus in appetitu imperans prosecutionem actionis cum ordine, & respectu ad priorem intentionem. Habemus ergo iâ, quid addat intentio virtualis supra meram habituales, scilicet influxum in opus, quem influxum mera habitualis non habet.

Ex dictis infero, in administratione sacramentorum aliqua intervenire etiam ex parte ministri, ad quæ non semper requiratur intentio eo modo virtualis, hoc est, manens in aliquo actu interno præfenti, qui nunc influat physicè. Exemplum esse potest in Sacramento Ordinis, in quo interuenit v.g. porrectio materiæ, quam Episcopus exhibet tangendam iis, qui Ordinem accipiunt: illa autem actio porrigendi fit ab Episcopo ab initio quidem per voluntatem, qua accipit calicem cum vino & aqua, & patinam cum hostia, ut eam futuris Presbyteris tradat, & ita illa actio fit tunc à voluntate præfenti Episcopi: postea verò potest teneri calix ab Episcopo absque nouo conatu, vel actione, sed solum habendo manum supra pedem calicis, ad quod non requiritur noua actio, sed solum non auferre manum; quia ipsa manus suo pondere naturaliter iacet supra pedem calicis, & eodem modo maneret ibi manus, licet tunc dormiret, vel moreretur Episcopus: quando ergo accedentibus, & tangentibus porrigitur materia, non est necessaria noua voluntas, aut aliquis actus præfens in Episcopo, quia ipse non exercet actionem aliquam physicam, quam oporteat tunc imperari per aliquem actum præsentem, sed ex vi actionis, & voluntatis præteritæ habet materiam applicatam ex parte sua, ut tangatur, & accipiat ab iis, qui Ordinem recipiunt.

89.

Idem ostenditur in alio exemplo.

Idem dici potest de manuum impositione: nam si Episcopus ante verborum prolationem manum imponit capiti Ordinandi, & manus ita perseuerat, quando verba proferuntur, contactus ille præfens est pars sacramenti, & conducit ad effectum, imò ita procurant, ut duret contactus, & coexistat verborum prolationi; & tamen aliquando continget, non requiri actionem, vel influxum Episcopi ad tenendam manum in eo situ, sed manum semel applicatam suo pondere naturaliter sustineri à capite subiecto; atque aded non requiretur voluntas, aut actus præfens, à quo imperetur ille contactus præfens, sed sufficit applicatam fuisse manum ex voluntate præcedenti non reuocata, ut ille contactus sit sufficienter sacramentalis. In iis ergo, & similibus casibus non requiritur voluntas virtualiter manens eo modo virtualitatis, quatenus importat aliquem actum præsentem, per quem nunc influat, derivatum ab illa prima voluntate, sed sufficit voluntas prima virtualiter manens, quatenus manet in effectu à se producto; & verum est dicere, quod hic effectus præfens ortum habet ab illa prima voluntate; in quo differt à voluntate merè habituali, quæ ita est præterita, ut nullum influxum habuerit in effectum præsentem; v.g. si hodie applicem sacrum crastinum pro tali defuncto: quæ voluntas nullo modo est causa, quod ego cras faciam sacrum, & deo dicitur intentio merè habitualis.